

PREVENTION IS A MATTER OF HIS LIFE

By the 75-th anniversary of the birth of Professor S.I. Harkavyi

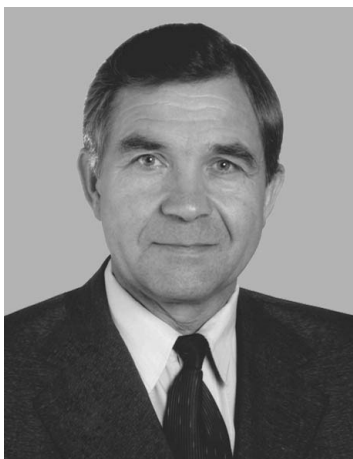
ПРОФІЛАКТИКА – СПРАВА ЙОГО ЖИТТЯ

До 75-річчя від дня народження професора С.І. Гаркавого

люди. події. долі

Народився ювіляр на Чернігівщині. Професійну діяльність розпочав 1971 року після закінчення з відзнакою санітарно-гігієнічного факультету Київського медичного інституту імені О.О. Богомольця на посаді головного державного санітарного лікаря Ставищенського району Київської області. Відтоді життєвий і творчий шлях Сергія Івановича тісно пов'язаний з профілактичною медициною, гігієною навколишнього середовища, екологією людини. 1973 року він очолив відділення гігієни харчування Київської обласної санітарно-епідеміологічної станції. Потяг до наукової та викладацької діяльності повернув Сергія Івановича до alma mater: від 1973 року він працює на кафедрі комунальної гігієни та екології людини Київського медінституту (від 1995 року – Національний медичний університет імені О.О. Богомольця). Саме тут Сергій Іванович зростав професійно та науково: від асистента кафедри до доцента (1985-2004) та професора (2005). Від 2004 року він – завідувач кафедри (від 2009 року – комунальної гігієни та екології людини, а від 2017 – гігієни та екології № 3 у складі факультету підготовки лікарів для Збройних Сил України).

Учень академіка НАН і НАМН України Є.Г. Гончарука, Сергій Іванович продовжує науковий напрямок кафедри, присвячений

**29 березня 2022 р.
виповнилося
75 років
від дня народження
завідувача кафедри
гігієни та екології
№ 3 Національного
медичного
університету
ім. О.О. Богомольця,
професора
С.І. Гаркавого,
академіка
Національної
академії наук вищої
освіти України,
академіка
Української
академії наук**

розробці заходів з попередження інфекційних та неінфекційних хвороб серед населення, що поширюються водним шляхом, через санітарну охорону поверхневих джерел водопостачання та ґрунту. Ним вперше здійснено фундаментальні дослідження процесів біологічного очищення, до-

очищення та безреагентного знезаражування стічних вод населених пунктів і окремо розташованих об'єктів у компактних каналізаційних установках заводського виготовлення, комбінованих аеротенках-освітлювачах колонного та коридорного типів, симбіотенках, гідрокавітаційних модулях проточного та реакторного типів. З зазначеної проблеми 1980 року виконав і успішно захистив дисертацію «Сравнительная гигиеническая оценка компактных канализационных установок заводского изготовления», а 2003 року здобув науковий ступінь доктора медичних наук за темою: «Гігієнічне обґрунтування оптимальних параметрів роботи нових типів очисних каналізаційних споруд з метою санітарної охорони джерел господарсько-питного водопостачання населення».

За період до 2008 року за керівництва С.І. Гаркавого виконана і захищена кандидатська дисертація з гігієнічної оцінки третього очищення стічних вод у біоставах з вищими водними рослинами. На основі теоретичного узагальнення результатів проведених на кафедрі досліджень було розроблено та видано низку нормативно-методичних документів з проблеми санітарної охорони поверхневих джерел господарсько-питного та культурно-побутового призначення.

Серед наукових інтересів Сергія Івановича – гігієнічні

проблеми застосування біологічно очищених та доочищених стічних вод для зрошення та удобрення сільськогосподарських угідь, використання пестицидів у сільському господарстві. Останніми роками очолюваний Сергієм Івановичем колектив фахівців у галузі комунальної гігієни та гігієни дітей і підлітків на кафедрі активно досліджує традиційні та сучасні методи очищення води плавальних басейнів при навчально-виховних закладах та гігієнічні аспекти організації фізичного виховання учнів загальноосвітніх шкіл на базі плавальних басейнів.

С.І. Гаркавий зробив вагомий внесок у гігієнічну науку. За його наукового керівництва виконано та готуються до захисту 6 кандидатських дисертацій співробітниками кафедри та науково-дослідних інститутів, а також лікарями-практиками. Підготовано два магістри.

С.І. Гаркавий є автором та співавтором понад 300 друкованих праць, серед яких 11 підручників, 6 навчальних посібників, 2 монографії, 3 книги. Він – автор 9 винаходів, понад

30 нормативно-методичних документів і типових програм навчальних дисциплін для студентів вищих медичних навчальних закладів України III-IV рівнів акредитації. Зокрема, «Загальна гігієна (пропедевтика гігієни)» (К., 1995, 2000), «Комунальна гігієна» (К., 2003, 2005), «Академик Е.И. Гончарук. Повесть о жизни» (К., 2005), «Профілактика внутрішньолікарняних інфекцій (гігієнічні, епідеміологічні та мікробіологічні аспекти)» (К., 2013), «Гігієна та екологія» (К., 2006, 2020).

Професор С.І. Гаркавий – досвідчений педагог, блискучий лектор та яскрава особистість. Студентські роботи, виконані на кафедрі за його керівництва, неодноразово посідали призові місця на Всеукраїнських олімпіадах та курсах.

Наукову та педагогічну діяльність професора Гаркавого С.І. відзначено низкою державних нагород. Він удостоєний звання лауреата Державної премії України у галузі науки і техніки (1997) та лауреата премії НАМН України у галузі профілактичної меди-

цини (2007), нагороджений відзнакою вищої школи СРСР, дипломом третього ступеня учасника ВДНГ УРСР, пам'ятною медаллю з нагоди 1500-річчя від дня заснування міста Києва, Почесними грамотами МОЗ України тощо.

Велику творчу та громадську роботу професор С.І. Гаркавий виконує у складі проблемної комісії «Гігієна навколишнього середовища» ДУ «ІГЗ імені О.М. Марзеєва НАМН України». Він є співголовою комісії з гігієнічного нормування хімічних речовин у ґрунті Комітету з питань гігієнічного регламентування МОЗ України, членом експертної комісії при головному державному санітарному лікарі України, членом редакційних рад трьох наукових журналів, зокрема «Довкілля та здоров'я», та вченої ради НМУ і ФПЛЗСУ НМУ, входить до складу громадської організації «Українська асоціація громадського здоров'я».

Сергій Іванович – цілеспрямована, принципова і водночас дуже добра й чуйна людина, вирізняється скромністю, стриманістю, врівноваженістю. Творча енергія, ерудиція, доброзичливість та відкритість, готовність підтримати та допомогти завоювали глибоку повагу студентів, учнів і колег.

Учень академіка НАН і НАМН України
Є.Г. Гончарука,
Сергій Іванович Гаркавий продовжує
науковий напрям кафедри.

**Національний медичний університет ім. О.О. Богомольця, ФПЛЗСУ НМУ,
Проблемна комісія «Гігієна навколишнього середовища»,
ДУ «Інститут громадського здоров'я ім. О.М. Марзеєва НАМН України»,
редколегія журналу «Довкілля та здоров'я».**